

Zala 1910.11.27. 3. oldal, alul

Verhás Sándor.

Írta: Halis István.

„A múlt héten meghaltak” rovatát csak úgy futtában szokta végignézni az ember. De még a figyelmesebb olvasó szeme is közönyösen szaladt el Verhás Sándor neve fölött.

Mert ugyan kicsoda törődik olyan emberrel, kinek „városi koldus” a rangja?

A szegénység általában rossz illatú foglalkozás, de szegénynek is lenni, meg öregnek is lenni, dupla csapás, ilyenek még a látása is megrontja az ember étvágyát.

A szegény gyermekekről gondoskodik az állam is, meg a társadalom is: adnak nekik meleg kabátot, téli csizmát s az ajándék kiosztásakor éppen úgy örül az adakozó, mintha őt is valami öröm érné. Tetszik neki az ujjongó gyermekcsapat, mert a kis gyermekek akkor is szépek, ha maszatosak. Meg aztán örömben a gyermekek az ajándékozó kezét meg is csókolják.

De ki engedné kezét csókoltatni egy vén koldustól? Hiszen az undorodáson kívül könnyen kolerát is kaphat az ember?

A toprongyos alakok táplálásáról pedig ne is beszéljünk! Úgy se látja senki se, ha koplalnak. Mink úgyis tudjuk előre, ha látjuk reszketését, hogy a pálinka miatt van.

„Nem érdemes a részeges disznón segíteni!” mondjuk nyugodtan és leülünk levesünk mellé. Persze nem felejtkezünk meg arról, hogy a leves után konyakot kell inni. A pecsenye után pedig vörös bort.

Csodálatos, hogy Szekeres Józsefnének van kedve kikérdezgetni a piszkos agastyánok baját, kik talpatlan cipőben csoszognak és akiknek „ruházata” jobban elriaszt, mint egy madárijesztő rongy? Még csodálatosabb, miképp komolyan azt akarja, hogy lakást is kapjanak valami pajtában? Sőt még tüzelő fát is!

Ezért a buzgóságért ugyan megdicsérjük szemtől-szembe, de ha elfordulunk, akkor, – tisztesség ide, tisztesség oda, – muszáj elnevetni magunkat! Hiszen, ha lakásuk meg tüzelőfájuk lesz a kanizsai koldusoknak, akkor úgy élnek, mint a kanonokok!

Verhás Sándor pedig úgy tobákolt volna *a szegényes palotában*, mint egy igazi püspök! Kivált, ha visszakaphatta volna – fából készült – burnótszelencéjét, melyet egy forint kölcsön hipotékája fejében drága kincs gyanánt őrizünk az árva pénztárban.

Bizony Verhás Sándor tobákolt. Ez az egy úri szenvedélye maradt meg.

Régi nemesi családból származott. És mégis sanyarúság volt egész élete.

Valami olyan volt benne, ami hiányzik a közönséges emberekből: a szabadság imádása.

Hát ez nagy baj. De még nagyobb szerencsétlenség volt, hogy mindenhez értett a világon. Mert az ilyen ember mindig szerencsétlen.

Verhásnál különben már ifjú korában kezdődött a szerencsétlenség.

Apja jó módban élő püspöki számtartó volt Szombathelyen. Házassága meg volt áldva vagy tíz gyermekkel.

Sándor volt a legidősebb. Tizenhét éves korában a gimnázium utolsó osztályába járt. Az egész család nyugodt volt sorsa felől. A püspök ő eminenciája megígérte, hogy a gazdaságba beveszi írónak. Talán még tisztartó is lesz belőle.

Ekkor kiütött a forradalom. Sándornak persze az volt az első dolga, hogy beálljon honvédnek.

A gondos apa pedig családjá biztosítására gondolt.

Mert egyszerre bizonytalanná vált minden: a vagyon, az emberi élet, a magyarság föntmaradása.

Az öreg számtartó úgy gondolkozott, hogy a pénznek leginkább hasznát lehet venni az olyan zavargós világban. És ami legfontosabb: könnyű elrejteni.

Eladta szép házát nyolcezer forintért s az ára fejében kapott gyönyörű Kossuth-bankókat eltette szükség esetére.

Alig egy év múlva hivatalosan elkobozták a magyar bankókat és a piacon nyilvánosan elégették. Sohase adtak egy fillér kárpótlást se érte.

Sándor pedig hazajött, miután jól kiverekedte magát. Ő eminenciája már nem alkalmazta gazdaságában a rebellis kutyát, aki az Isten kegyelméből uralkodó király ellen kardot rántott. A volt honvédhuszár igyekezett elbújni otthon, de könnyebben felfödözték, mint a Kossuth-bankókat. És besorozták osztrák katonának.

Mikor aztán sok évi szolgálat után hazabocsátották a katonaságtól, akkor még mindig szomorú idő volt. Semmiféle foglalkozást nem tudott kapni.

A szomorú magyarba a színészek igyekeztek lelket verni. Verhás is missziót akart teljesíteni: beállt színésznek.

Persze megunta hamarjában.

Egy darabig hányódott, aztán sikerült gazdatiszti állást kapni. Meg is házasodott.

Később pedig csönbiztos lett a vármegyén.

Róla másoltam regényemben, a Pusztuló Világban, Bán Gábor perzekutor alakját.

Csak hogy a regényben kiségittem a nyomorúságból, míg a valóságban ez nem volt módomban. Mert ha még így megy tovább, akkor reám is inkább illik a városi tanácsos helyett a városi koldus címe.

(Folyt köv.)